

“ WAAROM KAN IK NIET ZEGGEN WAT IK VOEL ? ”

TONEELSTUK IN DRIE BEDRIJVEN

VOOR

4 DAMES EN 4 HEREN

DOOR

CARL SLOTBOOM

**Dit toneelstuk draag ik op aan mijn dierbare vrienden en vriendinnen
van de toneelvereniging
'NIEUW LEVEN'
West-Graftdijk**

ROLVERDELING

Marcel Buitendijk	zakenman	(55-65)
Willemijn Buitendijk-Kesselaar	zijn echtgenote	(50-60)
Jacqueline Buitendijk	dochter	(30-35)
Jaap Buitendijk	zoon	(30-35)
Evelyn Buitendijk-de Vries	zijn echtgenote	(30-35)
Leni Kesselaar	zuster van Willemijn	(50-60)
Pieter Verschuur	compagnon van Marcel	(50-60)
Gerard Rietveld	inspecteur van politie	(40-55)

(De cijfers tussen haakjes geven de leeftijden aan)

KORTE INHOUD

Terwijl hij achter zijn bureau zit wordt de zakenman Marcel Buitendijk doodgeschoten. Voor deze daad komen zes mensen in aanmerking en het is de taak van inspecteur Gerard Rietveld achter de waarheid te komen. Al in het begin van het onderzoek wordt duidelijk dat Marcel Buitendijk de laatste maanden steeds minder in staat was zijn werkzaamheden op verantwoorde wijze uit te voeren. Hij was vergeetachtig en nam de verkeerde beslissingen en een bezoek aan de neuroloog bracht aan het licht dat hij leed aan de ziekte van Alzheimer.

DECOR

Werkkamer van Marcel Buitendijk.

Links en rechts een deur.

Aan de rechterkant staat een bureau met daarop een telefoon, telefoonklapper, pennen, papieren enzovoort.

Aan de wand een kast of planken met boeken en ordners. Tevens moet er een plaats worden gecreëerd waar een paar glazen en flessen kunnen staan.

Mits sjiek en met smaak, kan het geheel verder naar eigen idee en mogelijkheden worden ingericht.

Tegen de achterwand is een raam. Houdt met het uitzicht rekening dat de kamer zich op de tweede verdieping van het huis bevindt.

Het toneel heeft een zogenaamde 'uitloper' de zaal in. Op deze uitloper staan twee stoelen, met de rugleuningen naar het toneel. Wel moet er aan worden gedacht dat beide stoelen minstens een meter uit elkaar staan.

REGIE

Er is in de regie-aanwijzingen regelmatig sprake van 'hij of zij loopt naar voren'. Hiermee wordt het naar voren lopen op de uitloper bedoeld.

'Links' en 'rechts' betekent gezien vanuit de zaal.

Tijdens de verhoren door inspecteur Rietveld gaat het doek telkens dicht. Het zou kunnen zijn dat het voor sommige regisseurs en in sommige theaters erg onrustig werkt. Ik laat dit geheel aan de regisseurs over.

DE ROLLEN EN HUN KARAKTERS

Marcel Buitendijk	Een vriendelijke, goedmoedige man. Door zijn ziekte echter vaak kort angebonden.
Willemijn Buitendijk-Kesselaar	Een regeltante. Scherpe tong, onvriendelijk en bits.
Jacqueline Buitendijk	Cynisch type, onverschillig.
Jaap Buitendijk	Zwak karakter. Laat zich door moeder de wet voorschrijven.
Evelyn Buitendijk-de Vries	Lief. Weet echter wel wat ze wil en durft voor haar mening uit te komen.
Leni Kesselaar	Potige vrouw, goed mens.
Pieter Verschuur	Zakenman. Harde opstelling.
Gerard Rietveld	Rustig, nadenkend.

KLEDING-ADVIEZEN

Marcel Buitendijk	Aan het begin en het einde van het stuk draagt Marcel een wit overhemd. Verder pak met stropdas.
Willemijn Buitendijk-Kesselaar	Smaakvol en niet goedkoop.
Jacqueline Buitendijk	Dure kleding. Aangepast aan haar leeftijd.
Jaap Buitendijk	Blazer, overhemd, stropdas, event. nette spijkerbroek.

Evelyn Buitendijk-de Vries	Zeer charmant en vrouwelijk.
Leni Kesselaar	Stijf, zonder smaak (niet overdrijven).
Pieter Verschuur	Aan het begin en het einde van het stuk draagt Pieter een wit overhemd. Verder pak met stropdas.
Gerard Rietveld	Geen speciale adviezen.

NOTE

Hoewel in het toneelstuk tussen het begin van de ziekte van Alzheimer en het laatste stadium, slechts enkele maanden ligt, ben ik mij er terdege van bewust dat de lijdensweg die patiënten en hun omgeving moeten gaan, over het algemeen veel en veel langer is.

EERSTE BEDRIJF

(Als het doek opgaat staat Marcel met zijn handen op zijn rug in zijn werkkamer. Zijn overhemd is op een slordige manier in zijn broek gestopt en hangt hier en daar boven de broekriem. Hij staat met de rug naar het publiek, zijn handen spelen nerveus met een zakdoekje. De rechter- en linkerdeur zijn geopend. Na enkele ogenblikken draait hij zich langzaam om, kijkt rond alsof hij iets wil doen, sloft naar zijn bureau, gaat zitten en kijkt wezenloos voor zich uit. Plotseling klinkt er een schot en valt Marcel dodelijk getroffen over zijn bureau. Na enkele ogenblikken komt Pieter Verschuur aan de linkerkant op)

PIETER Marcel ?... **(Geschrokken)** Marcel !!! **(Loopt naar Marcel en buigt zich over hem heen. Pieter legt een hand op de linkerschouder van Marcel, kijkt in zijn hand en ziet dat er bloed aan zit. Hij legt een vinger in de hals van Marcel en constateert dat hij dood is. Dan neemt hij de hoorn van de haak en draait een nummer. Terwijl hij, overstaanbaar voor het publiek, in de hoorn praat komt Willemijn aan de linkerkant op, blijft staan en slaat verschrikt een hand voor haar mond. Dan komt Leni aan de linkerkant op. Pieter legt de hoorn op de haak, terwijl Leni naar het bureau loopt en zich over Marcel buigt. Jacqueline komt aan de linkerkant op, ziet Marcel en valt flauw. Pieter zet haar op de bank en gaat naast haar zitten. Willemijn blijft bij de deur staan. Leni gaat aan de linkerkant af. Evelyn komt aan de rechterkant op, schrikt en loopt naar het bureau en blijft daar staan. Jaap komt aan de rechterkant op, loopt naar het bureau en blijft daar staan. Leni komt op met een natte lap en legt deze op het voorhoofd van Jacqueline die langzaam bijkomt. In de verte klinkt de sirene van een politie-auto en even later komt inspecteur Rietveld aan de linkerkant op. Ook hij buigt zich over Marcel, kijkt rond en terwijl het toneellicht langzaam dooft, verlicht een spot de uitloper van het toneel. Rietveld komt naar voren en langzaam zakt het doek. Rietveld zet de stoel met de rugleuning naar het publiek en gaat zitten met gezicht naar het publiek. Als het doek dicht is, gaat iedereen, behalve Marcel, af)**

RIETVELD **(Kijkt door de zaal, neemt een sigaret uit een pakje en zoekt tijdens de volgende tekst naar een aansteker)** Mijn naam is Rietveld, Gerard Rietveld. Ik ben inspecteur van politie, afdeling moordzaken. Een aantal minuten geleden werd ik gebeld door een zekere Pieter Verschuur met de mededeling dat zijn compagnon Marcel Buitendijk met een pistoolschot om het leven zou zijn gebracht. **(Na een korte pauze)** Dit gebeurt me nu elke keer. Een paar keer per dag pak ik een sigaret en zoek tevergeefs naar vuur. **(Stopt de sigaret weer terug in het pakje)** Ik ben gestopt met roken, maar ik kan het niet over m'n hart verkrijgen het pakje weg te gooien. Om niet in de verleiding te komen neem ik geen vuur mee. **(Met een glimlach naar het pakje)** Ik heb nog nooit zo lang met een pakje sigaretten gedaan. **(Stopt het pakje in zijn zak)** Zoals gezegd werd ik dus gebeld door Pieter Verschuur die mij vertelde dat zijn compagnon was

doodgeschoten. U bent hier, naar ik aanneem, getuige van geweest. U heeft het schot gehoord en U heeft gezien hoe het slachtoffer dodelijk getroffen over zijn bureau is gevallen. Ik kan nu een aantal dingen doen. Om te beginnen zou ik U allemaal persoonlijk kunnen ondervragen. De ervaring heeft me echter geleerd dat getuigenverklaringen bij plotse-linge gebeurtenissen zo verwarrend en afwijkend van elkaar zijn, dat dit waarschijnlijk niet veel zal opleveren. Ik zal U dus niet lastig vallen, maar ik verzoek U de zaal niet te verlaten, misschien heb ik U nog nodig.

Aan het begin van elk onderzoek moeten we ons bezighouden met de personen die in aanmerking komen voor de daad en met de vraag welk motief de dader had. Laten we dus beginnen met de personen die zich in dit huis bevinden en staat U mij toe dat ik ze één voor één aan U voorstel. **(Staat op. Doek gaat open en toneellicht aan. Marcel ligt in dezelfde houding. Rietveld loopt naar het bureau en blijft daar staan)** Het slachtoffer, Marcel Buitendijk, drieënzestig jaar, zakenman en niet geheel onvermogen. Hij heeft in de loop der jaren een concern opgebouwd dat tot ver over de landsgrenzen van zich doet spreken. Iets met computers of zoiets. **(Buigt zich over de linkerschouder van Marcel)** Aan zijn verwonding te zien is hij, zoals zijn compagnon mij vertelde, inderdaad door een kogel om het leven gebracht. **(Kijkt om zich heen)** De man die mij belde kort nadat het schot was gevallen Pieter Verschuur. **(Pieter komt op en voert exact dezelfde handelingen uit als bij zijn eerste opkomst, dit geldt eveneens voor de overige personen die door Rietveld worden voorgesteld. Rietveld kan tijdens het voorstellen van de verschillende personen over het toneel lopen)** Achteneveertig jaar oud, gehuwd en sedert acht jaar compagnon van Marcel Buitendijk. De ideeën en opvattingen van Pieter Verschuur met betrekking tot het bedrijf strookte niet altijd met die van zijn compagnon Buitendijk en er waren de laatste tijd wrijvingen tussen beide mannen. Dat lag niet geheel aan Verschuur, maar daar komen we later op terug. Willemijn Buitendijk-Kesselaar, **(Willemijn komt op)** sedert achtendertig jaar echtgenote van het slachtoffer. Willemijn is zestig jaar en dochter van Alfred Kesselaar, een zeer vermogend man, die reeds voor jaren is overleden. Het huwelijk was niet al te best. Willemijn heeft nooit onder stoelen of banken gestoken dat haar man uitsluitend door de financiële tegemoetkoming van háár vader zijn concern heeft kunnen opbouwen. Ze had er een handje van zich met het bedrijf te bemoeien en telkens weer was dit een aanleiding tot onenigheid tussen haar en haar echtgenoot. Vervolgens de zuster van Willemijn **(Leni komt)** Leni Kesselaar, achtenvijftig jaar en ongehuwd. Oud verpleegkundige en sinds kort met vervroegd pensioen. De verhouding met haar zuster is niet al te best en dit heeft mede te maken met het feit dat Leni Kesselaar in conflictsituaties nogal eens de zijde van haar zwager kiest. Marcel en Willemijn hebben twee kinderen, een dochter en een zoon. Jacqueline is de oudste. **(Jacqueline op)** Eenendertig jaar, ongehuwd, bewoont een riante flat op tien kilometer afstand van het ouderlijk huis en werkt in het bedrijf als secretaresse van Pieter Verschuur. De band met haar ouders is afstandelijk en met haar broer heeft ze een haat-liefde verhouding. Evelyn Buitendijk-de Vries, **(Evelyn komt op)** zesentwintig jaar en echtgenote van Jaap Buitendijk, de zoon van Marcel en Willemijn. Evelyn kan in de ogen van haar schoonmoeder niet veel goed doen, Marcel was echter gek op zijn schoondochter. Ten slotte zoon Jaap. **(Jaap komt op)** Jaap wordt volgende maand dertig en is het lievelingetje van zijn moeder en uitsluitend door haar toedoen heeft hij een baan in het bedrijf gekregen, dit zeer tegen de zin van haar echtgenoot, die zoals hij zelf zei geen lantefanters kon gebruiken. Jaap en Evelyn wonen aan de rand van de stad waarin het bedrijf van Marcel Buitendijk is gevestigd.

(Rietveld komt naar voren en langzaam zakt het doek. Iedereen gaat af)

Al deze personen hebben in de laatste uren in de nabijheid van het

slachtoffer vertoefd en al deze personen behoren, tot het tegendeel is bewezen uiteraard, tot de kring der verdachten. Het onderzoek kan beginnen. **(Rietveld draait de stoel naar het toneel en gaat zitten. Spot uit en doek gaat op. Het toneel is leeg. Na enkele ogenblikken komt Pieter op. Hij zoekt op het bureau, neemt dan de hoorn van de haak en draait een nummer)**

PIETER

Met Jaap ?... Ja met Pieter, is je vader bij jou ?... Niet ?... Nee het gaat om die order voor Sipkens... Ja, precies, tweeduizend stuks... Ja, je vader zou die order tekenen, maar ik heb dat ding nog steeds niet terug... Nee natuurlijk niet, daar moet ik op wachten... Waar ?... Moment, ik kijk even. **(Legt de hoorn op het bureau en kijkt in de laatjes en neemt er een papier uit)** Ja, hier heb ik hem... Nee, er staat nog geen handtekening onder... Omdat z'n secretaresse tien minuten geleden belde, Sipkens wordt ongeduldig. Ik heb je al een paar keer gevraagd erbij te blijven Jaap als je vader moet tekenen. Erbij blijven en de order meteen weer meenemen, dat is toch niet zo vreselijk moeilijk ?... Nou ja, als 'ie komt vraag hem dan of hij mij even wil bellen... ja, bedankt. **(Legt op)** Hè, vervelende zaak. **(Neemt de hoorn van de haak en draait een nummer)** Met Buitendijk en Verschuur met Pieter Verschuur, mag ik meneer Sipkens van U ?... Goed, ik wacht... Dag meneer Sipkens, met Verschuur van de firma Buitendijk en Verschuur... Prima, dank U, met U hetzelfde hoop ik... mooi. Meneer Sipkens het gaat over die order die... juist, die bedoel ik. Meneer Buitendijk is er mee bezig, maar ik kan hem op dit moment niet bereiken, zogauw hij terugkomt bel ik U terug en dan kunnen we de zaak kortsluiten... Fijn, bedankt, dag meneer Sipkens. **(Legt op. Kijkt nogmaals in de papieren die op het bureau liggen en neemt er een papier tussenuit)** Mijn hemel nogantoe, ook dat nog ! **(Neemt de hoorn van de haak en draait een nummer)** Ja Jacqueline, met mij. Is je vader toevallig op mijn kantoor ?... Ook al niet... Omdat hij nergens te bereiken is. Sipkens wordt ongeduldig, die order had allang in zijn bezit moeten zijn... Waar ik ben ? In de werkkamer van je vader en ik vind bovendien op zijn bureau nog allerlei andere papieren die hier al veel te lang liggen... Wie ?... Goed, ik kom er aan. **(Legt op)**

**WILLEMIIJN
PIETER
WILLEMIIJN
PIETER**

(Komt op met een kop thee) Waar is Marcel ?

(Geïrriteerd) Dat zou ik ook weleens willen weten.

U lijkt me geïrriteerd meneer Verschuur. Is er iets aan de hand ?

Er is niets aan de hand, tenminste wanneer Uw man binnen afzienbare tijd weer opduikt, anders verliezen we waarschijnlijk een paar grote klanten. Mocht U hem zien vraag dan of hij mij met spoed wil bellen.

(Af)

WILLEMIIJN

Spoed, spoed en nog eens spoed, dat hoor ik nu al jaren. **(Zet de thee op het bureau)**

**JAAP
WILLEMIIJN
JAAP
WILLEMIIJN
JAAP**

(Komt op) Is vader al uit de schuilkelder ?

Uit de schuilkelder ? Wat bedoel je jongen ?

Verschuur zoekt hem, hij is des duivels als je het mij vraagt.

Die indruk kreeg ik ook. Wat is er aan de hand ?

Vader is in geen velden of wegen te bekennen en niemand weet waar hij is. De klanten beginnen te drammen. Enkele belangrijke papieren die vorige week al de deur uit hadden gemoeten heeft hij nog steeds niet afgehandeld. **(Rommelt tussen de papieren en neemt er een papier uit)** Hier, weer zoiets, had allang weg moeten zijn, maar wanneer je er iets van zegt wordt 'ie kwaad.

WILLEMIIJN

Misschien wordt het hem allemaal een beetje te veel de laatste tijd. De drukte, de leeftijd...

JAAP

Hij is zo vergeetachtig als ik weet niet wat de laatste weken. Je zegt hem iets en twee minuten later is hij het alweer vergeten. Het is een ramp.

**WILLEMIIJN
JAAP
WILLEMIIJN**

Het is jou dus ook opgevallen ?

Het begint onderhand iedereen op te vallen.

Ik heb steeds gedacht dat het aan mij lag, maar nu jij het ook zegt en nu ik hoor dat er allerlei zaken niet geregeld zijn...

JAAP Af en toe heb ik het gevoel tegen een wassen beeld te praten. Hij staart je dan zo wezenloos aan, dat ik me afvraag of het wel tot hem doordringt.

WILLEMIJN **(In gedachten)** Zo vergeetachtig... vreemd...

JAAP Misschien zou hij er eens een paar weekjes tussenuit moeten, een beetje tot rust komen.

WILLEMIJN Ik zal een afspraak met de dokter maken, vandaag nog.

MARCEL **(Komt op)** Een afspraak met de dokter, wie is er ziek ?

JAAP Waar zat je nou ?! Iedereen zoekt naar je.

MARCEL Iedereen zoekt naar me ? Waarom ?

WILLEMIJN Hier is je thee Marcel.

MARCEL Thee ? Voor mij ?

WILLEMIJN Je hebt er zelf om gevraagd.

MARCEL Is dat zo ? **(Tegen Jaap)** Waarom word ik gezocht ?

JAAP Dat moet je maar aan Verschuur vragen, hij is des duivels.

MARCEL Dat is zijn probleem. Zo en wanneer jullie me nu alleen willen laten, ik ben druk.

JAAP **(Legt het papier op het bureau)** Wil je hier even je handtekening onder zetten ?

MARCEL Wat is dat voor rommel ?

JAAP Vader, dat is die order van van Zwieten, die vorige week al weg had moeten zijn. Ik heb je nog met klem gevraagd hem met voorrang te behandelen.

MARCEL Ja, ja, het is goed. **(Zet handtekening)**

JAAP Zo en als je deze twee ook nog even wilt tekenen dan ben ik klaar. **(Marcel tekent, Jaap daarna af)**

WILLEMIJN Vandaag nog maak ik een afspraak met Fred.

MARCEL Met Fred ? Onze huisarts ? Wat scheelt je ?

WILLEMIJN Mij scheelt niets, ik maak een afspraak voor jou.

MARCEL Voor mij ? Waarom in hemelsnaam ?

WILLEMIJN Omdat ik de indruk krijg dat je teveel werkt.

MARCEL Daar kan Fred toch echt niets aan veranderen. Of dacht je soms dat hij hier gaat zitten om mij het werk uit handen te nemen ?!

WILLEMIJN Het is me opgevallen dat je zo vergeetachtig bent de laatste tijd.

MARCEL Verg... **(Geïrriteerd)** Lieve hemel, als we alles gehad hebben krijgen we dat ! **(Drinkt van zijn thee)**

WILLEMIJN Zoëven wist je je niet eens meer te herinneren dat je me gevraagd had thee te brengen Marcel.

MARCEL Het was me gewoon even ontschoten, dat is alles. **(Kijkt in het kopje en zet het dan neer)** Bovendien is die thee ijskoud.

WILLEMIJN Wanneer jij op je plek had gezeten had die thee niet zolang hier gestaan en was hij nog heerlijk warm geweest !

MARCEL **(Met ingehouden rust)** Willemijn, hoe vaak moet ik je nog vragen je niet met mijn werkzaamheden te bemoeien ?!

WILLEMIJN Meneer Verschuur zoekt ook al naar je.

MARCEL **(Kwaad)** Dat gaat jou geen bliksem aan, dat zijn zakelijke aangelegenheden ! En laat me nu alleen alsjeblieft zodat ik aan het werk kan !

WILLEMIJN **(Geïrriteerd)** Je hoort wel wanneer je bij Fred terecht kunt.

MARCEL Fred kan naar de pomp lopen ! **(Willemijn af. Marcel neemt de hoorn van de haak, draait een nummer en zegt kortaf)** Jacqueline met je vader, geef me Verschuur... Ja en dat komt omdat iedereen me aan m'n hoofd zeurt ! ... **(Aardige toon)** Nee lieve schat, daar kun jij niets aan doen... Nou, geef me nou Verschuur maar ... Ja Pieter met Marcel, zeg wat is er eigenlijk allemaal aan de hand ?!... Welke order ?... Weet ik niets van... Wanneer ?... Oh... nou eh... handel jij dat verder maar af, maar laat me wel even weten hoe het afgelopen is... Ja stuur ze maar voorbij dan zet ik er wel een krabbel onder. **(Legt op)**

EVELYN **(Steekt haar hoofd om de deur en zegt lachend)** Je bent weer terecht zie ik.

MARCEL **(Verrast)** Hé wat een verassing. Kom erin liefje en neem wat te drinken.

EVELYN (Komt binnen, geeft Marcel een kus en loopt naar de plaats waar de drank staat) Jij ook wat ?

MARCEL Zal ik ?

EVELYN Een klein cognacje kan geen kwaad. Wacht ik zal hem voor je inschenken. (Schenkt een sherry en een cognac in en gaat op de stoel naast het bureau zitten) Wat is er allemaal aan de hand ? Moeder loopt met zo'n gezicht door het huis. Jaap is niet aanspreekbaar en Verschuur heeft zwaar de pé in.

MARCEL Niets van aantrekken, doe ik ook niet en het is nog wel mijn schuld. Proost.

EVELYN Jouw schuld ? Wat heb je op je geweten dan ?

MARCEL Je schoonvader is vergeten een aantal belangrijke orders te ondertekenen.

EVELYN Nou, dan doe je dat alsnog.

MARCEL Doe ik ook maar die orders hadden allang de deur uit moeten zijn.

EVELYN Je zou weer een secretaresse moeten nemen. Iemand die je herinnert aan dergelijke belangrijke dingen.

MARCEL Je weet hoe ik over secretaresses denk lieve schat.

EVELYN Je wordt er bloednerveus van, ja, dat weet ik. Sinds mevrouw eh... hoe heet ze ook alweer ?

MARCEL Mevrouw de Jong.

EVELYN Sinds mevrouw de Jong is weggegaan heb je er drie versleten. De één kon niet snel genoeg typen, de ander had een onmogelijk accent en de derde... wat had de derde ook alweer ?

MARCEL Had meer oog voor het manlijk personeel dan voor haar werk.

EVELYN Jouw fout is het geweest dat je iedere secretaresse vergeleek met mevrouw de Jong.

MARCEL Die was fantastisch, één uit duizenden.

EVELYN Er zijn genoeg anderen die net zo goed zijn, maar je moet het willen zien natuurlijk.

MARCEL Ik zou niet weten waarom ik een secretaresse nodig zou hebben, ik kan het makkelijk alleen af.

EVELYN Dat blijkt.

MARCEL Wat bedoel je daarmee ?

EVELYN Lieve schoonpapa, iedereen is in rep en roer omdat jij weer eens iets bent vergeten.

MARCEL Dat kan de beste overkomen. Om daar nu zo'n heisa over te maken.

EVELYN Het gaat om geld, heel veel geld en dan mág je niet vergeetachtig zijn. Een secretaresse zou je aan dit soort zaken kunnen herinneren. Heb je geen opschrijfboekje ?

MARCEL Wat moet ik met een opschrijfboekje ?

EVELYN Kan ik open en eerlijk met je praten ?

MARCEL Dat hoef je niet te vragen liefje, dat weet je.

EVELYN Het valt me op dat je de laatste weken zo vergeetachtig bent. Het is al een paar keer voorgekomen dat je een belangrijke afspraak vergeten was en dat we je van de golfbaan hebben moeten halen. Om dit soort dingen te voorkomen zou je een opschrijfboekje moeten hebben waarin je belangrijke dingen die je moet doen opschrijft. Je kijkt elke dag even in dit boekje en dan kan er niets mis gaan. Zo'n boekje zou je kunnen beschouwen als je secretaresse.

MARCEL Ik heb het altijd zonder boekje gedaan.

EVELYN Toen was je nog niet vergeetachtig.

MARCEL Ik weet niet wat het is de laatste tijd. Moeder bracht me thee en hoewel ze beweert dat ik erom gevraagd heb, kan ik het me niet meer herinneren.

EVELYN Zo zijn er meer voorvallen op te noemen vader.

MARCEL Dat wordt beweerd, ik weet het.

EVELYN Het wordt niet alleen beweerd, het is zo.

MARCEL Moeder wil een afspraak met de dokter maken. Wat vind jij daarvan ?

EVELYN Wat vind je er zelf van ?

MARCEL Laat ik eerlijk zijn. Natuurlijk is het me opgevallen dat ik de laatste weken opeens zo vergeetachtig word. Vroeger kwam het niet voor dat ik

afspraken vergat of vergat orders te tekenen. Het is iets van de laatste tijd. Eerst stond ik er niet zo bij stil, maar de laatste dagen moet ik er steeds aan denken en om je de waarheid te zeggen, het maakt me bang Evelyn.

EVELYN
MARCEL

Waar ben je bang voor ?

Mijn moeder werd op een gegeven moment ook zo vreselijk vergeetachtig. Het werd zienderogen erger. Uiteindelijk is ze zó dement geworden dat ze haar eigen omgeving niet meer herkende. Ik werd de ene keer aangesproken met meneer en de andere keer dacht ze dat ik haar verloofde was. De laatste maanden was ze zich niet eens meer bewust van haar eigen bestaan.

EVELYN
MARCEL
EVELYN

Wil je zeggen dat je bang bent dement te worden ?

Ja... ja, daar ben ik bang voor.

Vader, je bent gewoon vergeetachtig, dat is alles. Het zal met de leeftijd te maken hebben. Het is bekend dat naarmate de mens ouder wordt hij meer moeite gaat krijgen zijn opgeslagen informatie voor de dag te halen.

MARCEL

Er is niemand die mijn lichaam en geest zo goed kent als ik zelf lieve schat, ik doe er tenslotte al drie- en zestig jaar mee. Een mens voelt wanneer er iets niet in de haak is met hemzelf. Onder woorden brengen kan hij het vaak niet, daarvoor ontbreekt hem de deskundigheid, maar wanneer er iets mis is voelt de mens dat heel diep van binnen, daar ben ik van overtuigd.

EVELYN
MARCEL

Je hebt misschien te veel hooi op je vork genomen de laatste tijd.

Ken je dat liedje van die cabaretier... je weet wel, die vent met dat brilletje op ?

EVELYN
MARCEL
EVELYN
MARCEL
EVELYN
MARCEL

Youp van 't Hek ?

Het liedje heet meneer Alzheimer.

Maar... wil je zeggen dat...?...

Ik ben bang dat ik lijd aan de ziekte van Alzheimer Evelyn.

Maar vader...

Ik heb er de laatste weken het één en ander over nageslagen in de bibliotheek. Ieder mens is op zijn tijd vergeetachtig en je hebt gelijk dat dit met het klimmen der jaren toe kan nemen. Vergeetachtigheid is even niet meer weten waar je de autosleutels hebt neergelegd, even niet meer op een naam kunnen komen enzovoort. Maar hetgeen ik heb is geen gewone vergeetachtigheid Evelyn. Soms mis ik hele stukken in m'n geheugen, net of bepaalde situaties helemaal niet gebeurd zijn. Neem nou het voorbeeld met die thee. Moeder beweert dat ze mij gevraagd heeft of ik thee wilde. Wanneer ik mij niet meer zou kunnen herinneren dat ik hierop met ja heb geantwoord, zou het vergeetachtigheid zijn. Dat is het echter niet, ik kan me zelfs niet eens herinneren dat ze hier is geweest om het te vragen.

EVELYN
MARCEL

Maar om dan meteen maar aan Alzheimer te denken...

Hetzelfde met die order van Sipkens. Ik ben niet vergeten om hem te tekenen, nee, ik wist van het bestaan van die order niet eens meer af.

EVELYN
MARCEL

Ja, maar desondanks...

Toen iedereen me vanmiddag zocht was ik op weg naar het kantoor van Verschuur. Ik stond in de hal en ik wist opeens niet meer waar ik naar toe moest... ik kon het niet meer vinden. Toen ben ik maar terug gegaan.

EVELYN
MARCEL
EVELYN

(Pakt zijn hand) Vader toch...

Ik maak me zorgen Evelyn... grote zorgen.

Waarom heb je er nooit met me over gesproken ? We hebben in al die jaren zoveel met elkaar gedeeld, kleine geheimpjes waarvan niemand iets wist. Altijd was je er en had je een luisterend oor en nu loop je te tobben zonder mij daarvan op de hoogte te brengen.

MARCEL

Ik heb de laatste weken eerst eens een aantal dingen op een rijtje moeten zetten.

EVELYN

Is dit de reden dat je sinds enkele weken in je werkkamer zit inplaats van op kantoor ?

MARCEL

Ik kan me de laatste tijd moeilijk concentreren wanneer er veel be-

drijvigheid om me heen is, ik moet in alle rust kunnen werken. Bovendien begon ik moeite te krijgen al die deuren in het gebouw uit elkaar te houden.

EVELYN

Het lijkt me verstandig dat je naar de dokter gaat. **(Staat op en geeft hem een kus)** En praat alsjeblieft over je angsten, ga er niet mee zitten. Beloof je me dat je naar me toe zult komen als je behoefte hebt om te praten ?

MARCEL

Ik beloof het liefje, ik beloof het.

EVELYN

Dan is het goed, ik houd van je.

MARCEL

En ik van jou. **(Evelyn af. Spot aan, Marcel komt naar voren. Hij blijft achter de stoel staan en staart, terwijl hij spreekt, voor zich uit de zaal in. Rietveld blijft met zijn gezicht naar het toneel zitten. Beide mannen kijken elkaar niet aan. De indruk moet worden gewekt dat ze elkaar niet kunnen zien)** Twee dagen later was ik bij de dokter op het spreekuur. Ik vertelde hem van mijn vergeetachtigheid, van mijn moeder en ik vertelde hem van mijn angsten. Ik vertelde hem hoe bang ik was... doodsbang. Ook vertelde ik hem van die onrust, een onverklaarbare onrust die ervoor zorgde dat ik de laatste nachten zo slecht sliep en dat ik op de momenten dat ik de slaap niet kon vatten uit bed stapte en door mijn werkkamer ijsbeerde. Tot slot vertelde ik hem dat ik soms de weg kwijt raakte op plekken die toch zo vertrouwd waren. **(Na een korte pauze. Nadenkend)** Ja... dat alles vertelde ik hem. **(Marcel gaat weer naar het toneel en gaat achter zijn bureau zitten en gaat aan het werk. Willemijn komt binnen)**

RIETVELD

Ach mevrouw Buitendijk, zou ik U een ogenblik kunnen spreken ? **(Willemijn komt naar voren. Langzaam zakt het doek en gaat het toneellicht uit. Het doek blijft een stukje open, genoeg om doorgang te bieden aan één persoon)** Neemt U plaats alstublieft. **(Willemijn gaat zitten, gezicht naar de zaal. Tijdens het spreken staart ze, zonder Rietveld aan te kijken, de zaal in. Rietveld gaat achter haar stoel staan)** Om te beginnen zou ik graag van U willen weten waar U zich bevond op het moment dat er op Uw man werd geschoten.

WILLEMIJN

(Geïrriteerd) Wilt U met deze vraag suggereren dat ik tot de kring der verdachten behoor inspecteur ?

RIETVELD

Ik suggereer niets mevrouw, ik probeer alleen een misdrijf op te lossen en wil van U alleen maar weten waar U zich bevond op het moment dat er werd geschoten.

WILLEMIJN

Ergens in huis, ik weet het niet meer precies.

RIETVELD

Ik kan mij voorstellen dat U erg aangedaan bent door hetgeen er gebeurd is, maar ik zou toch graag een antwoord willen hebben. Denkt U vooral rustig na.

WILLEMIJN

(Denkt na) Ik was in de woonkamer... ja, in de woonkamer.

RIETVELD

Was U alleen ?

WILLEMIJN

Ja, ik geloof het wel.

RIETVELD

Gelooft U het of weet U het zeker ?

WILLEMIJN

Is dat zo belangrijk ?

RIETVELD

Het zou belangrijk kunnen zijn.

WILLEMIJN

(Denkt na) Ja... ja ik was alleen... ja, ik weet het zeker.

RIETVELD

Ik heb begrepen dat Uw man - en U moet me maar corrigeren wanneer ik het fout heb - de laatste weken erg vergeetachtig was.

WILLEMIJN

Dat klopt. Het was me al een hele tijd opgevallen, maar in het begin dacht ik dat het aan mij lag, dat ik me vergiste. Toen hij weer eens een paar belangrijke zaken was vergeten heb ik de dokter gebeld en een afspraak voor hem gemaakt. Twee dagen later is hij gegaan.

RIETVELD

U was bij dit bezoek aanwezig ?

WILLEMIJN

Ik heb het voorgesteld, maar hij stond erop om alleen te gaan.

RIETVELD

Wat heeft de dokter hem gezegd ?

WILLEMIJN

De dokter verwees hem naar de neuroloog.

RIETVELD

En wat was zijn conclusie ?

WILLEMIJN

Volgens Marcel had de neuroloog gezegd dat hij wat overwerkt was. Hij

gaf hem slaappillen omdat hij zo slecht sliep de laatste tijd.
 Ging het daarna beter ?
 Het slapen ging inderdaad beter, hij woelde ook minder.
 En zijn vergeetachtigheid, hoe was het daarmee ?
 Dat werd alleen maar erger.
 Uw man stond aan het hoofd van een behoorlijk bedrijf. Hoe kan een mens die zo vergeetachtig is een dergelijk bedrijf leiden, beslissingen nemen ?
 Dat kon hij naar onze mening op een gegeven moment ook niet meer. Verschuur heeft toen een constructie bedacht die mijn man het idee gaf nog een belangrijke rol te spelen.
 Wat was dat voor constructie ?
 Iets met papieren die niet belangrijk waren of zoiets. Ik weet het niet precies, dat moet U aan Verschuur vragen, ik bemoei me niet met de zaken.
 U heeft mij verteld dat het bedrijf van de grond was gekomen met geld dat hij leende van Uw vader. Dat klopt toch ?
 Exact. Hoe groot het bedrag is geweest dat hij destijds leende is me niet bekend. Mijn man heeft dat nooit verteld en aan mijn vader heb ik het nooit gevraagd.
 Hoe bent U getrouwd ?
 Onder huwelijkse voorwaarden.
 Het is algemeen bekend dat Uw man vermogend was mevrouw Buitendijk. Heeft U - en veroorlooft U mij deze indiscrete vraag - gescheiden bankrekeningen ?
 Ja, ik heb een eigen inkomen.
 U werkt ?
(Na enige aarzeling) Ik sta op de loonlijst van het bedrijf.
 U werkt niet in het bedrijf, maar U ontvangt salaris. Heb ik het zo goed begrepen ?
 Inderdaad. Voor mevrouw Verschuur is dezelfde regeling getroffen.
 Heeft U inzage in de financiën van het bedrijf ?
 Niet in het minst. Mijn man wilde absoluut niet dat ik me met de zaak bemoeide. Hij verbood me zelfs om op de kantoren of de fabriek te komen.
 Hoe was Uw huwelijk ?
 Ik zie het nut van deze vraag niet in.
 Wilt U geen antwoord geven op mijn vraag ?
 Een huwelijk op papier, meer niet. Mijn man heeft alleen maar tijd voor zijn bedrijf en zijn schoondochter.
 Uw schoondochter ? Hoe bedoelt U ?
 Een ongezonde verhouding als ik het zo mag noemen inspecteur.
 Bedoelt U dat Uw man en Uw schoondochter... ?
 Het zou me niets verbazen.
 Een laatste vraag mevrouw Buitendijk. Heeft U enig idee wie Uw man vermoord zou kunnen hebben ?
 Als ik me niet vergis bent U degene die ervoor betaald wordt om dat uit te zoeken.
(Uiterst beleefd) Ik dank U vriendelijk, ik heb op dit moment geen vragen meer. **(Willemijn staat op en loopt terug naar het toneel en gaat af)** Geen katje om zonder handschoenen aan te pakken. Ben de benieuwd naar de rest van de familie. **(Rietveld gaat weer zitten. Spot uit. Doek open en toneellicht aan. Marcel zit achter zijn bureau)**
(Komt op met papieren) Dit zijn de papieren die je moet tekenen vader. **(Legt de papieren op zijn bureau. Terwijl Marcel tekent pakt Jacqueline een opschrijfboekje van het bureau)** Wat is dit nu voor boekje, dat ken ik helemaal niet.
(Kijkt op) Wat zeg je ?... Oh... dat is niets bijzonders. **(Pakt het boekje af en stopt het in zijn la. Geeft de papieren terug)** Alsjeblieft, alles geregeld.
 Je hebt me nog helemaal niet verteld wat de neuroloog heeft gezegd

MARCEL waar je vanmorgen bent geweest.
JACQUELINE Is dat zo ?
MARCEL Nou, wat heeft hij gezegd ?
MARCEL Niets bijzonders. Ik ben een beetje overwerkt, ik moet het wat kalmer aan doen, dat is alles.
JACQUELINE Moet je bij hem terugkomen ?
MARCEL Ja... ja dat geloof ik wel.
JACQUELINE Geloof je het of weet je het zeker ?
MARCEL Ga eens even zitten, ik moet met je praten. **(Jacqueline gaat zitten)**
Er doen op het bedrijf allerlei geruchten de ronde Jacqueline. Geruchten over jou en Verschuur en ik wil weten wat daar van waar is.
JACQUELINE Welke geruchten als ik vragen mag ?
MARCEL Er wordt verteld dat jullie een intieme verhouding met elkaar hebben.
JACQUELINE Zo, wordt dat verteld ? Kijk eens aan... Nou we zijn allebei volwassen en op geruchten kun je maar beter niet afgaan vader.
MARCEL Waar rook is, is meestal ook vuur Jacqueline. Heb je een verhouding met Verschuur ?
JACQUELINE Je beseft toch wel dat ik geenszins verplicht ben antwoord te geven op deze vraag. Maar ik wil niet kinderachtig zijn... ja, Pieter en ik hebben een verhouding. **(Marcel wil iets zeggen)** Ik weet wat je wilt zeggen vader. Hij is gehuwd, heeft twee opgroeiende kinderen, bijna twintig jaar ouder en al dat soort flauwekul. Ondanks al deze feiten houd ik van deze man en ik ben niet van plan hem op te geven.
MARCEL Je wilt zijn huwelijk ten koste laten gaan door jouw liefde voor hem ?
JACQUELINE Praat geen onzin vader ! Het huwelijk tussen Pieter en zijn vrouw stelt absoluut niets meer voor en dat was al zo voordat hij met mij naar bed ging.
MARCEL Bespaar me de details alsjeblieft.
JACQUELINE Ik voel me dus geenszins schuldig. Bovendien ben ik vrij om mijn privé leven in te delen op een manier die ik prettig vind. Dat gaat jou niets aan en zeker het personeel van dit bedrijf niet.
MARCEL Verhoudingen binnen het bedrijf tolereer ik niet !
JACQUELINE Vader doe me een plezier, dat is een vooroorlogs standpunt !
MARCEL Denk er over zoals je wilt ! Maar hier is het laatste woord nog niet over gesproken ! **(Marcel af. Jacqueline pakt haar papieren van het bureau en wil afgaan. Bij de deur bedenkt ze zich, loopt terug, opent de la van het bureau en pakt het opschrijfboekje. Als ze er doorheen bladert komt Jaap binnen. Hij heeft papieren bij zich)**
JAAP Is vader er niet ?
JACQUELINE Kwaad weggelopen.
JAAP Was je weer eens ondeugend geweest zusterlief ?
JACQUELINE Hij tolereert het niet dat personeelsleden onderling intieme verhoudingen hebben.
JAAP Het verwondert me dat het zolang heeft geduurd voordat hij erachter is gekomen. Het gonst al wekenlang van de geruchten. Wat gaat er nu gebeuren ?
JACQUELINE Wat zou er moeten gebeuren ? Niets natuurlijk ! Of dacht jij dat ik me door mijn vader laat voorschrijven hoe ik mijn leven in moet delen ?!
JAAP Kom nou !
Gerard uit het magazijn heeft al maandenlang een verhouding met Liesbeth, dat weet iedereen, zelfs vader. Bij mijn weten heeft hij hier nog nooit iets van gezegd.
JACQUELINE Het heeft te maken met het feit dat het zijn compagnon betreft. Hij is bang dat het werk eronder zal lijden. Bovendien is Pieter nog getrouwd en is hij een paar jaar ouder.
JAAP Nou... een paar jaar...
JACQUELINE **(Geïrriteerd)** Wanneer twee mensen van elkaar houden maakt leeftijd niets uit, al was hij tachtig !
JAAP Lijkt me éinig in bed.
JACQUELINE **(Cynisch)** Probeer het eens zou ik zo zeggen. Wist jij overigens dat vader een opschrijfboekje had ?
JAAP Je bedoelt een agenda ?

JACQUELINE Nee, een opschrijfboekje. **(Geeft het opschrijfboekje)** Er staan allerlei lullige dingetjes in. **(Wijst aan)** Hier... autosleutels liggen in de bovenste la van het bureau. Autopapieren zitten in het zwarte koffertje. Wat zeg je daarvan ?

JAAP Vreemd. Het is bekend dat hij de laatste tijd wat vergeetachtig is, maar hij zal toch niet zo vergeetachtig zijn dat hij een opschrijfboekje nodig heeft om er achter te komen waar zijn autosleutels en papieren liggen ? Je zou haast denken dat hij begint te dementeren.

JACQUELINE Waarom moest hij eigenlijk naar de neuroloog ?

JAAP Algeheel onderzoek, vond de huisarts beter. Wat heeft die neuroloog trouwens gezegd ?

JACQUELINE Dat hij wat overwerkt is, maar dat hij zich geen zorgen hoeft te maken.

JAAP Als je die aantekeningen echter ziet zou je anders vermoeden.

MARCEL **(Komt op en zegt vriendelijk)** Familievergadering ?

JAAP Je moet weer eens iets ondertekenen. Wat is dit overigens voor boekje vader ?

MARCEL Boekje ? **(Denkt na)** Geen idee.

JAAP Er staan aantekeningen in, aantekeningen die jij hebt gemaakt.

MARCEL Ik ? Laat eens zien. **(Jaap geeft het boekje. Marcel bladert er doorheen)** Dit boekje is van mij. Hoe komen jullie hieraan ?

JAAP Jacqueline vond het in je bureaula.

MARCEL In m'n bureaula ? Wat hebben jullie in m'n bureaula te zoeken ?! Ik snuffel toch ook niet in jullie bureaux !

JACQUELINE **(Cynisch)** Wind je nou maar niet zo op, dat is helemaal niet goed voor je.

MARCEL Ik ben oud en wijs genoeg om zelf te kunnen bepalen wat al dan niet goed voor me is snotneus ! Daar heb ik jouw raad niet voor nodig !

JACQUELINE Ik hoor het al, het lijkt me beter dat ik weer aan m'n werk ga. **(Af)**

MARCEL **(Tegen Jaap)** Verdwijns alsjeblieft, laat me alleen !

JAAP **(Houdt hem de papieren voor)** Als je deze papieren even wilt tekenen.

MARCEL Waarom ?

JAAP Omdat je de directeur bent vader... daarom.

MARCEL **(Trekt de papieren uit Jaap's handen)** Ja, ja... **(Tekent, geeft papieren terug en Jaap af)**

LENI **(Komt op)** Stoor ik ?

MARCEL **(Kwaad)** Wat kom je doen ?

LENI Nou zeg, kan het wat minder ?!

MARCEL Neem me niet kwalijk.

LENI Willemin vertelde me dat je bij de neuroloog bent geweest en ik wil graag weten wat hij gezegd heeft.

MARCEL Mijn hemel ! Moet meteen overal rond gebazuind worden wanneer ik eens een dokter consulteer ?! Ik heb een beetje te veel hooi op m'n vork genomen, dat is alles. Tevreden ?!

LENI En je vergeetachtigheid ?

MARCEL Vergeet jij nooit eens iets ?! Nou dan ! Als ik dement word laat ik het jullie weten, daar kun je van opan ! **(Af)**

PIETER **(Komt op)** Is Marcel er niet ?

LENI Die is zojuist kwaad weggelopen.

PIETER Waarom ?

LENI Omdat hij vindt dat zijn omgeving zich teveel met zijn gezondheid bemoeit.

PIETER Wat denkt U ervan ? Zijn gezondheid bedoel ik.

LENI Hij is veranderd de laatste weken. Ik maak me zorgen over zijn vergeetachtigheid.

PIETER Het is U dus ook opgevallen ?

LENI Ik ken mijn zwager al bijna veertig jaar en ik heb hem altijd gekend als een man met een ijzeren geheugen, ik heb me daar menigmaal over verwonderd. Nooit vergat hij iets, altijd wist hij zich voorvallen tot in de kleinste details te herinneren. De laatste weken vergeet hij elke dag wel iets en het lijkt met de dag erger te worden. Bovendien wordt hij om het minste geringste agressief.

PIETER Waar denkt U aan ?
LENI Zijn moeder was de laatste jaren van haar leven zwaar dement...
PIETER Denkt U dat...?...
LENI Verwacht U van mij een medische diagnose ?
PIETER Nee, natuurlijk niet, maar Uw mening kunt U toch ge-ven ?
WILLEMIJN **(Komt op)** Wat is er met Marcel aan de hand ? Hij slaat woedend de deur achter zich dicht, stapt in zijn auto en scheurt het terrein af.
PIETER We hadden het zojuist over zijn gezondheid, we maken ons zorgen.
LENI Wat heeft die neuroloog nu eigenlijk gezegd ?
WILLEMIJN Hij is een beetje overwerkt.
PIETER Zijn vergeetachtigheid heeft er toe geleid dat we een order van zeventuizend gulden zijn kwijt geraakt. Bovendien heeft die klant bedankt voor het doen van verdere zaken met de firma Buitendijk en Verschuur. Dit soort activiteiten kunnen we ons niet veroorloven, dat zet onze goede naam op het spel.
LENI Wat zou U hier tegen willen doen dan ?
PIETER In het belang van het bedrijf moeten we weten wat de neuroloog heeft gezegd. Als Marcel weigert het te zeggen, zal ik die dokter bellen.
WILLEMIJN Laat me niet lachen ! Denkt U nou werkelijk dat die dokter U aan Uw neus gaat hangen wat tussen hem en zijn patiënt is besproken ?! U weet toch net zo goed als ik dat er nog zoiets als een beroepsgeheim en patiëntenprivacy bestaat ?
PIETER Vandaag waren het zeventuizend gulden en een bedankje van een goede klant. Wat hangt ons nog meer boven het hoofd ?
WILLEMIJN U draaft door meneer Verschuur.
LENI Meneer Verschuur heeft niet helemaal ongelijk Willemijn. Het zal jou toch ook opgevallen zijn dat Marcel de laatste weken veranderd is ?
WILLEMIJN Het valt wel mee, maar jullie doen alsof hij al zwaar eh... nou ja...
LENI Dement is wil je zeggen.
WILLEMIJN Ik verbied je zo te praten !
LENI Als oud verpleegkundige weet ik het één en ander van dementie Willemijn en wanneer ik zo naar het verloop van Marcel's gedrag kijk, moet ik je eerlijk zeggen dat het bepaalde trekken vertoont met Alzheimer.
PIETER Het steeds maar weer vergeten van allerlei zaken, een vergeetachtigheid die de laatste weken alleen maar toeneemt.
LENI Hij kan je tijdens een gesprek af en toe zo wezenloos aan zitten kijken, net of hij niet bij de zaak betrokken is. Zijn agressiviteit, iets wat hij nooit heeft gehad.
WILLEMIJN Hij is inderdaad wat vergeetachtig... maar om nu meteen de conclusie te trekken dat hij...
LENI Die conclusie wordt ook niet getrokken, althans niet door mij. Ik heb alleen gezegd dat zijn gedrag mij doet denken aan Alzheimer.
PIETER Daarom is het van belang dat we de diagnose van de neuroloog kennen. Indien hij werkelijk iets mankeert zal hij onmogelijk de zaak verder kunnen leiden. We kunnen ons niet veroorloven dat hij meer van dergelijke fouten gaat maken zoals hij de afgelopen dagen heeft gedaan.
WILLEMIJN Ik kan mij niet aan de indruk onttrekken dat U dit alles vertelt met een enthousiaste ondertoon.
PIETER Ik begrijp niet wat U bedoelt.
WILLEMIJN Laten we er geen doekjes om winden meneer Verschuur. Het is algemeen bekend dat U heel graag op zijn stoel zou willen plaatsnemen.
PIETER Ik vind Uw opmerking, gezien de situatie, ongepast mevrouw Buitendijk.
WILLEMIJN Dat kan me niets schelen. Denkt U dat het me niet opgevallen is dat U mijn man de laatste tijd voortdurend aanvalt over allerlei futiliteiten ? U probeert hem constant uit zijn evenwicht te brengen meneer Verschuur, in de hoop dat hij het bijltje er bij neer zal gooien.
PIETER Ik moet U dringend verzoeken !
WILLEMIJN Mocht dat echter zo zijn en hij heeft er tenslotte de leeftijd voor, dan zal ik er voor zorgen dat mijn zoon Jaap het hier voor het zeggen krijgt.
PIETER **(Met een cynische glimlach)** Oh... dat is nieuw. **(Normale toon)** Ik zie het nog een week aan en dan neem ik mijn beslissingen.

Goedemiddag ! **(Af)**

LENI
WILLEMIJN Hoe wil jij ervoor zorgen dat Jaap directeur wordt ?
Denk je dat ik niet gezien heb dat Marcel niet in orde is. Hetzelfde wat met hem gebeurt, is jaren geleden zijn moeder overkomen, hetzelfde stramien. Bij haar begon het ook met kleine dingen, vergeetachtigheid, concentratieverlies, agressie, niet meer op namen of woorden kunnen komen enzovoort.

LENI
WILLEMIJN Maar zoëven zei je nog dat je niet geloofde dat Marcel...
Niet waar Verschuur bij is, dat klopt. Maar ik houd er dezelfde mening opna als jij. Marcel is hard op weg dement te worden en het is slechts een kwestie van maanden, misschien weken, dan is hij niet meer in staat zijn werk uit te voeren.

LENI
WILLEMIJN En dan ?
Dan zullen zijn aandelen worden verkocht.

LENI
WILLEMIJN Wil je zeggen dat jij...?...
Nee, Jaap.

LENI
WILLEMIJN Beschikt Jaap over zoveel geld ?
Jaap heeft geen cent... maar ik wel.

LENI
WILLEMIJN Verschuur kan dus fluiten naar die aandelen.
Er is echter één hindernis. Marcel zal nooit toestaan dat zijn aandelen in mijn handen of in die van Jaap terecht komen. Je weet hoe hij over mij en over de arbeidskwaliteiten van zijn zoon denkt.

LENI
WILLEMIJN Jacqueline ?
Jacqueline wordt in deze niet gevraagd. Die heeft alleen maar interesse in Verschuur en zijn bedkwaliteiten. Nee, op het moment dat Marcel van plan is zich terug te trekken uit het bedrijf, zal hij zijn aandelen aan Verschuur aanbieden en voordat het zover komt, moet ik een constructie bedenken om dat te vermijden.

LENI
WILLEMIJN Wat ben je in hemelsnaam van plan Willemijn ?
Geen idee, maar daar kom ik wel uit. **(Af. Spot aan. Doek weer gedeeltelijk dicht, toneellicht uit. Leni loopt naar voren en blijft achter de stoel staan)**

RIETVELD Gaat U zitten alstublieft. **(Leni gaat zitten. Gezicht naar de zaal. Rietveld is vrij om te gaan zitten, te staan en/of te lopen)** Woont U bij de familie in mevrouw Kesselaar ?

LENI Lieve hemel nee ! Na mijn vervroegde pensionering had ik opeens niets meer omhanden en toen mijn zuster iemand zocht voor het huishouden heb ik gezegd dat ik dat wel zou doen. Toen het Marcel slechter ging heb ik...

RIETVELD Neemt U mij niet kwalijk dat ik U onderbreek, maar daar komen we later nog op terug. Was het overigens de gewoonte dat U en Uw zuster maar in en uit liepen bij Uw zwager.

LENI Nee dat was het niet, althans... dat was het nooit. Vroeger werkte Marcel op zijn kantoor dat in het gebouw lag waar de overige kantoren zijn. De fabriek en de kantoren bevinden zich op hetzelfde terrein waar het woonhuis op gebouwd is. Twee maanden... nee, drie maanden voor zijn dood besloot hij plotseling zijn zaken af te handelen in het woonhuis en hij installeerde zich in zijn werkkamer.

RIETVELD Was dat niet vreselijk lastig ?
LENI Ja, iedereen klaagde er over. Voor elke kleinigheid moest men de bedrijfsgebouwen verlaten, aanbellen aan het woonhuis en de trap oplopen naar de eerste verdieping. Alleen meneer Verschuur en de kinderen hadden een sleutel, die konden in en uitlopen zonder aan te hoeven bellen.

RIETVELD Heeft Uw zwager gezegd wat de reden van deze verhuizing was ?
LENI Ik heb er een paar keer naar gevraagd, maar een duidelijk antwoord heb ik niet gekregen. Ik denk dat het met zijn ziekte te maken had.

RIETVELD Wie wisten hier van ?
LENI Iedereen. De laatste weken werd het steeds erger en hij werd steeds minder bij zakelijke aangelegenheden betrokken. Op papier was Marcel nog altijd directeur, de beslissingen werden echter door Verschuur genomen, Marcel hoefde alleen maar te tekenen.

RIETVELD En dat accepteerde hij zomaar ?
LENI Ik denk dat hij het wel best vond, misschien ging het ook wel langs hem heen. Bovendien had hij een groot vertrouwen in zijn compagnon, ook al waren ze geen dikke vrienden van elkaar. Maar Verschuur heeft hart voor het bedrijf en dat wist Marcel.

RIETVELD Heeft Verschuur, of wie dan ook, nooit geprobeerd Uw zwager er van te overtuigen dat het zo niet langer ging ?
LENI Meer dan eens. Iedereen trok aan hem.
RIETVELD Hoe reageerde hij hierop ?
LENI Woedend. Ik heb een keer gehoord dat hij de grootste ruzie met Verschuur had. Ik hoorde hem schreeuwen ik weet dat je graag op deze stoel zou willen zitten, maar zolang ik nog in staat ben te werken, zal ik dat doen ! Toen hij echter zo hard achteruit ging werden hem papieren voorgelegd die geen enkele waarde hadden. Hij tekende ze en ze verdwenen bij Verschuur in de prullebak.

RIETVELD Waarom werden hem dan nog papieren voorgelegd ?
LENI Omdat Marcel toch veel heldere momenten had en zich op zijn manier toch nog met het bedrijf bemoeide.

RIETVELD Maar heeft hij in deze heldere momenten nooit gemerkt dat het waardeloze documenten waren die hij tekende ?
LENI Ik denk het niet. U moet niet vergeten dat het reilen en zeilen van het bedrijf aan hem voorbij ging. Als hij een papier onder zijn neus kreeg, wist hij in de verste verte niet waar dat vandaan kwam, wie dat in orde had gemaakt en wie hier verantwoordelijk voor was. Hij zal bij zichzelf gedacht hebben oh dat ben ik vast vergeten en uit schaamte hierover getekend hebben zonder er verder naar te informeren.

RIETVELD Wat vindt U van deze gang van zaken ?
LENI Triest, in en in triest. Het was misbruik maken van zijn vergeetachtigheid. Dat mijn zwager papieren ter ondertekening werden voorgelegd, was volgens mij een heel doordacht spel van Verschuur.

RIETVELD Legt U eens uit.
LENI Het liefst had Verschuur hem meteen buiten spel gezet en eerlijk gezegd was daar ook alle reden toe. De aandelen waren echter als volgt verdeeld. Meneer Verschuur bezit veertig procent, de rest was in handen van Marcel. Hij was dus degene die het laatste woord had, hij was de baas. Door hem papieren voor te leggen wekte Verschuur de indruk dat hij Marcel nog altijd als zijn directeur zag. Dat was niet zo, maar hij wilde Marcel op zijn hand krijgen, hij aasde op de aandelen, het kon hem niet snel genoeg gaan.

RIETVELD Maar was het voor meneer Verschuur dan niet mogelijk meneer Buitendijk uit zijn functie te ontheven ?
LENI Daar weet ik het fijne niet van, dat zou U Verschuur moeten vragen.

RIETVELD Hoe was het huwelijk tussen Uw zuster en Uw zwager ?
LENI Miserabel. Mijn zuster - en vergeeft U me deze uitspraak - is een slang, een adder, die het telkens weer gepresteerd heeft mijn zwager tijdens hun huwelijk het bloed onder zijn nagels weg te halen. Ze haatte hem.

RIETVELD Was die haat zo diep dat ze in staat zou zijn hem te vermoorden ?
LENI Dat zult U mijn zuster moeten vragen inspecteur.

RIETVELD Dat zal ik zeker, ik was alleen benieuwd naar Uw mening.
LENI Ik ben er van overtuigd dat zij Marcel niet vermoord heeft.

RIETVELD Waarom bent U daar zo zeker van ?
LENI Ik ken mijn zuster, ze is vreselijk bangelijk en bovendien is ze laf, vroeger als kind al.

RIETVELD Hoe was de verhouding tussen Uw zwager en zijn kinderen ?
LENI Afstandelijk en koel. Met Jacqueline verkeerde hij voortdurend in staat van oorlog. Ik kan het me voorstellen want het is een draak van een meid. Verwend tot op het bot en nooit tevreden. Van Jaap had hij geen al te hoge dunk. Na de middelbare school heeft hij twee jaar medicijnen gestudeerd. Toen dat mislukte, doordat hij te lui was zijn boeken in te kijken, heeft hij zich op de rechten gestort. Dit heeft hij maar een paar maanden volgehouden. Op aandringen van mijn zuster heeft Marcel zijn zoon uiteindelijk een baan in het bedrijf gegeven. Een nietszeggende

functie.

RIETVELD Hoe dachten de kinderen over hun vader ?

LENI Ik hoop dat de antwoorden die ik geef onder ons blijven inspecteur. Ik heb geen zin van mijn familie op mijn boterham te krijgen dat ik de vuile was heb buiten gehangen. Ja, hoe dachten de kinderen over hem. Ze hadden geen al te hoge dunk van zijn vaderschap. Ze hebben hem altijd verweten dat hij veel te weinig tijd voor zijn gezin heeft gehad en altijd maar met het bedrijf bezig was. Maar ja, wat wilt U wanneer je naast het bedrijf woont en bovendien nog getrouwd bent met een vrouw zoals mijn zuster.

RIETVELD Een laatste vraag nog mevrouw Kesselaar. Hoe was de verhouding tussen U en Uw zwager ?

LENI Tussen mij en...?... **(Afstandelijk)** Gewoon... Niet slecht, niet bijzonder goed, we verdroegen elkaar.

RIETVELD Dan heb ik voorlopig geen vragen meer. Ik dank U vriendelijk. **(Leni af. Rietveld wendt zich naar de zaal)** U heeft neem ik aan inmiddels een beetje inzicht gekregen in het reilen en zeilen van de personen die ergens in het huis waren op het moment dat het fatale schot viel. Ook zijn ons de onderlinge verhoudingen een beetje duidelijk geworden en ik kan mij niet aan de indruk onttrekken dat men elkaar niet kan luchten of zien. Afijn, alles bij elkaar nog te weinig om conclusies te trekken... althans... dat is mijn mening, ik weet natuurlijk niet hoe U hierover denkt.

MARCEL **(Terwijl Rietveld gaat zitten en aantekeningen in een opschrijfboekje maakt komt Marcel op, loopt naar voren, blijft achter de stoel staan en kijkt de zaal in. Rietveld gaat door met schrijven en schijnt Marcel niet op te merken)** Geen moment heb ik getwijfeld aan de diagnose die de neuroloog stelde. Ik vertoonde de typische verschijnselen die voorkomen in de beginfase van de ziekte van Alzheimer. Voorwerpen die ik kort tevoren ergens had neergelegd kon ik niet meer terugvinden. Soms wist ik niet welke dag het was en kwam het me voor alsof ik me in een totaal vreemde omgeving bevond, terwijl ik toch achter m'n eigen bureau in m'n eigen werkkamer zat. Toen ik op een gegeven moment iemand moest bellen en m'n naam wilde zeggen wist ik opeens niet meer hoe ik heette.

Na het gesprek dat ik had met mijn schoondochter Evelyn voelde ik me een stuk rustiger. Het was alsof er een last van mijn schouders was gegleden. Dat ik haar mijn geheim toevertrouwde tekende de onderlinge verhoudingen binnen onze familie. Mijn huwelijk was slechts een huwelijk op papier. Toen de kinderen klein waren bleven we bij elkaar omdat we vonden dat kinderen nu eenmaal een vader én een moeder nodig hadden. Toen de kinderen eenmaal op eigen benen stonden, was de gemakzucht erin geslopen en dachten we er niet meer aan om uit elkaar te gaan. Ik was een druk bezet man en was de meeste tijd op kantoor, zelfs 's-avonds. We leden allebei ons eigen leven, met elkaar, maar volledig aan elkander voorbij. Het contact tussen mij en de kinderen was niet best en verslechterde in de loop der jaren. Toen ze eenmaal volwassen waren heb ik het ene verwijt na het andere over me heen gekregen. Ten dele terecht, maar over het algemeen geheel onterecht en oneerlijk. Van Evelyn hield ik als van geen ander. Vanaf het moment dat mijn zoon haar aan mij voorstelde sloot ik haar in mijn hart. Ze was het liefste wezentje dat ik in mijn leven had ontmoet en ik vertrouwde haar volkomen. **(Marcel gaat af door de opening in het doek. Als hij weg is, gaat Rietveld al schrijvende af. Spot uit. Doek dicht. Men kan er ook voor kiezen om Rietveld op zijn plaats te laten zitten. In dat geval gaat het doek dan dicht als Marcel afgegaan is)**

DOEK